

tehát földművelők, a vallonok az emelkedettebb helyeken telepedtek le, tehát iparosok. Hivatalos nyelv a francia. Belgium aránylag a legnépesebb európai ország. Sok kivándorló megy Anversen át Amerikába. Bruxelles igen szép város (az ország mosolya, kis Páris), sok gazdag ember él ott, a félmillió emberből 75,000 kamatból él, jól étkeznek ott és igen szép fogatokon járnak. Ostende világhírű fürdő. Belgium igen gazdag ország, külkereskedelemben csak Anglia, Amerika, Németország és Hollandia múlja felül, de utána következik Ausztria-Magyarország, Oroszország és Olaszország. Forgalma öt milliárd, csaknem kétszer akkora, mint Ausztria-Magyarországé. Gazdagságát a művészek megörökítik. Nagy a nyomor is, min a munkásosztály az általános sztrájkjal sem tudott segíteni. A lakosság 20°/o-a nem tud írni-olvasni; Belgium iparállam.

A könyv közben-közben a mai kor mozgalmait is beleszövi (pangermanizmus, allddeutsch), fejtegeti a hármas- és kettősszövetség erejét, az angol hajóhad erejét és Németország jövőjét attól teszi függővé, hogy tud-e nagy flottát építeni.

A földrajztanárok e könyvnek nagy hasznát vehetik, dacára annak, hogy nem a mi százunk íze szerint van megírva. Az ipari és kereskedelmi részletek szűkítésével, továbbá a műveltség jobb ki-domborításával kitűnő vezérkönyvnek bizonyulhat:

Tas Ferenc.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

A figyelem mérése. *L. R. Geissler* ily cím alatt számol be érdekes méréseiről az *American Journal of Psychology* ezidei utolsó számában. Vizsgálatainak általános eredményeit a következőkép foglalja össze: 1. Nagyon pontos párhuzamosságot talált a figyelemnek kívülről megfigyelhető változásai és az ilyen körülmények közt végzett munka különböző pontossági fokai között, feltéve, hogy a figyelem fokait a világossági viszonyokkal mérte és a munkát magát nem befolyásolta semmi más, csak a figyelem változása. 2. Ilyen feltételek mellett a munka minőségének külső megbecslése nem volt olyan megbízható, mint a figyelem fokainak értékelése. 3. Lehetségesnek látszik, hogy folytonos gyakorlás következtében meg lehet majd állapítani a világosság minimumának küszöbét, ami nagy segítséget adna a figyelem méréséhez. 4. A koncentráció foka nem annyira az ingerek minemiségétől és számától függ, mint két egyidejűleg végzendő munka mivoltától és bonyolódottságától, továbbá az *Einstellung*-ot és a figyelem irányítását szabályozó előzetes utasításoktól. 5. Úgy

látszik, hogy a figyelő tudatnak két típusa van, a kettős megoszlás és a sokféle oszlás típusa. 6. A figyelem kettős megoszlású típusában a két irány közt fordított arányosság áll fenn, azaz mennél magasabbra emelkedik az apperceptív-figyelem, annál lejjebb száll a perceptív és viszont.

*

Japán nőneveléséről ír *Heinrich Pudor* a *Rein-féle Zeitschrift für Philosophie und Pädagogik* októberi füzetében. A nőnevelést a buddhizmus térfoglalása gyengítette, újabb időben azonban újra erősen terjed az a nézet, hogy a nőknek is épúgy szükségük van magasabb fokú nevelésre, mint a férfiaknak. Már 1902-ben 70 felső leányiskola volt, amelyek évi kiadása a három millió koronát is felülmúlta. A tanítónőképzőnek 1903-ban 361 hallgatója volt, a kiadások itt kb. 235,000 K-ra rúgtak. A legfontosabb lépés azonban a nők egyetemének felállítása volt 1901-ben. Első évben 250 hallgatója volt, a másodikban 800, a harmadikban pedig 1000. Nagy súlyt fektetnek itt is, mint a nőnevelés minden fokozatán, a gyakorlati nevelésre és a főtörekvés az, hogy a hallgatók úgy érezzék magukat, mint otthon, családi körükben. Az egyetemi internátusban a háztartás körébe tartozó teendőket maguk a hallgatónők vezetik. Teljesen mellőzik a vallási oktatást, hogy türelmetlenséget ne hintsenek el a hallgatók lelkében.

*

A tanulók vándorlásának egészséges hatásáról ad hírt *H. Roeder*. Gondos vizsgálat alá vett 11—13 éves gyermekeket, akik hat napi turista útat tettek meg. Ezekben a kirándulásokon gyengébb szervezetű gyermekek is részt vehettek, csak azokat zárták ki, akiknek a szívük, vagy a tüdejük nem volt egészséges, vagy pedig nehéz ideges bántalmaik voltak, mint epilepsia, chorea, stb. A vizsgálatot az út előtt is végezte, de azután is figyelemmel kísérte a gyermekek egészségi állapotát három hónapon át. A vizsgálat eredménye szerint ezalatt a három hónap alatt a gyermekek testének a súlya szépen gyarapodott, 3—13 fonttal, egy esetben pedig 22 fonttal. Egy leányosztályban 12 résztvevő súlygyarapodását 12 más leányéval összehasonlítva, az eredmény 6·7 : 4·8 volt. Sőt az eredmény jobb volt annál is, amelyet fürdőkben és nyaralóhelyeken el lehet érni.

*

A testi fenyíték ellen szólal fel *Helene Goldbaum Meumann* folyóiratának 8. kötetében. Az a véleménye, hogy értelmes, szí-